

Handläggare
David Myrvold
David.myrvold@vanersborg.se
072-143 58 11

”Det jag säger har betydelse”
-Barn och ungdomsinflytande
Ett förvaltningsövergripande arbete i Vänersborgs
kommun

Sammanfattning av rapporten

Barn och ungdomsinflytande kan se ut och utformas på olika sätt. För att kunna analysera och planera för Vänersborgs framtida arbete har vi tagit del av redan utfört arbete i kommunen, samt noga följt frågeställningar och samtal i regionen och övriga landet. Flertalet tjänstepersoner och kommunpolitiker har varit involverade i vårt arbete, som ett led i att säkra framtida engagemang och vitalitet för framtidens innevånare.

Under de snart 3 år som projektet bedrivits har många intressanta och givande diskussioner inletts. Det har visat sig att många parallella processer startats och vi hoppas att denna rapport kommer öka förståelsen för behovet av ett förvaltningsövergripande grepp kring ungt inflytande.

Det finns gott om goda exempel på hur vi kan arbeta med unga. Vänersborgs kommun har länge varit mån om deras insyn och kunskap, men detta sker samtidigt som den stora majoriteten av befolkningen är partipolitiskt passiv och unga vänder sina förhoppningar mot andra arenor för att verka politiskt.

Denna rapport ger en inblick i ett antal aktiviteter och arbetsmodeller som kan vara en möjlig väg framåt. I rapporten tar vi bland annat upp ungt ambassadörskap (ombud), inflytande café och vikten av neutrala mötesplatser.

Många barn ges inte möjligheten att påverka förutsättningar och beslut som rör dem. Det finns olika anledningar till att det är så. Det kan handla om synen på barn, till exempel tankar om att den som är vuxen vet bäst, eller att det är svårt och tidskrävande att inkludera barn. Det kan också handla om osäkerhet kring hur svåra saker ska lyftas med barn.

Det allra viktigaste med att skapa inflytande är att det finns tid och kontinuitet, samt vuxna som lyssnar, enligt de unga vi kommit i kontakt med. Att lära sig arrangörskap och gärna med ett viktigt och aktuellt innehåll. Att leta efter redan fungerande trygga arenor för att tillsammans skapa något nytt.

Det är inte bara barnkonventionen som slår fast barnets rätt till inflytande. Flera lagar, bland annat kommunallagen, skollagen och socialtjänstlagen, tydliggör detta liksom olika EU-fördrag och artiklar. När barn och unga får vara delaktiga på ett meningsfullt sätt och får reellt inflytande ger det positiva effekter för barnet/ ungdomen, för medverkande vuxna, organisationen och för samhället i stort.

Många unga önskar sig en plats som känns mer inbjudande och öppen, där spontana möten kan äga rum. Utformning och tillgänglighet känns ibland som exkluderande och begränsande. Vi behöver närma oss de sju principerna för universell design som bland annat är likvärdig användning, låg fysisk ansträngning eller tolerans för misstag.

Vi har varit i kontakt med eller besökt andra verksamheter runt om i landet, vi har träffat flera ungdomar i kommunen på skolor, fritidsgårdar, bibliotek eller kreativa mötesplatser. Att platsen känns trygg och kreativ, samt att det är en plats för möten och samtal är viktigt. Det verkar samtidigt finnas ett stort behov av att hitta olika forum online för fler unga. Trygga rum med möjlighet att ställa frågor kring sex- och samlevnad, utanförskap och mobbning eller

forum som diskuterar klimatpolitiska eller värdegrundsfrågor. Tendenser online på olika sociala plattformar och hur de formar vår uppfattning kring trender, politik och vår syn på kroppen är återkommande frågor som berör. I dagsläget kan vi mest hänvisa dem vidare till andra aktörer eller forum, men unga verkar vilja ha ett forum som är öppet för personliga, likväl som digitala möten och det får oss att fundera över hur tillgängliga de verksamheter vi bedriver egentligen är och om de mer är utformade efter vuxenvärldens behov.

Vänersborgs kommun behöver stärka det förvaltningsövergripande arbetet och våga bryta de stuprör som ibland upplevs mellan förvaltningar och verksamheter. Om vi prestigelöst och transparent tar oss an detta arbete och delar med oss av våra erfarenheter så tror vi att det leder till ett förändringsarbete med ett långsiktigt kvalitetsarbete inom kommunen eftersom det innefattar planeringsprocesser, genomförande, uppföljning och analys.

Vi behöver vidareutveckla arbetet med att hämta in ungas perspektiv utifrån regelbundna träffar med ungdomsgruppering som Youth Vision samt elevråd, inflytandecafé, som ombud eller ambassadörer för hela eller delar av kommunens förvaltningar, samt invånardialoger och enkätundersökningar.

Utveckla användningen av verktyg för målgruppsanalyser, barnkonsekvensanalyser med mera för att undersöka hur förändringar och omprioriteringar i budgetförutsättningar påverkar olika grupper av unga i kommunen.

Genomföra aktiviteter som öppna samtalsforum med fokus på unga eller världskulturdagar med fokus på traditionella kläder och mat på skolloven, samt göra fler tillfälliga arrangemang eller pop-up verksamheter med god förankring bland unga och med en geografisk spridning.

Skapa ett mer varierat utbud och innehåll som speglar vår sammansättning av befolkning bättre och möjliggöra dialog utan språk (till exempel inflytandecafé), öppna mötesplatser för tjejer, personer som identifierar sig som HBTQI+ och anpassad skolgång eller daglig verksamhet. Ett öppet forum med samtal om till exempel sex- och samlevnad, ursprung, ekonomiska förutsättningar eller klimatpåverkan.

Förstärka kommunikationen utifrån ett tillgänglighetsperspektiv, digital information, utformning av lokaler.

Författare till rapporten är projektledare David Myrvold som arbetar på Avd. Hållbar utveckling på kommunstyrelseförvaltningen. I rapporten används begreppet ”vi”, även om det endast är en författare till rapporten. ”Vi” ska i detta sammanhang förstås som den förvaltningsövergripande arbetsgrupp som har organiserat arbetet med barn- och ungdomsinflytande.

David Myrvold

Projektledare

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	6
2	UPPDRAG	6
2.1	UPPDRAGSBESKRIVNING	6
2.2	MÅL OCH SYFTE	6
2.3	FRÅGESTÄLLNINGAR	7
2.4	ORGANISATION	7
2.5	METOD	9
2.5.1	<i>Delaktighetstrappan</i>	9
3	AKTIVITETER MED VÅR UNGGRUPP I VÄNERSBORG YOUTH VISION	9
4	ARBETEN SOM DEN FÖRVALTNINGSÖVERGRIPANDE ARBETSGRUPPEN VARIT DEL AV	10
4.1	YAPP	10
4.2	ELEVRÅD OCH STORELEVRÅD	11
4.3	VÅRA RUM	11
4.4	UNG I VGR	12
5	STUDIEBESÖK	13
5.1	LINKÖPINGS KOMMUN.....	13
5.1.1	<i>Verksamheterna i Skylten</i>	14
5.2	INFLYTANDECAFÉ LUNDS KOMMUN	15
5.3	VERKSAMHET I GÖTEBORG	16
6	BETYDELSEN AV INFLYTANDE	16
6.1	ATT FÅ TID FÖR REFLEKTION OCH DISKUSSION	16
6.2	ATT FÅ INTERAGERA OCH HITTA KREATIVA LÖSNINGAR.....	17
6.3	ATT DRIVA OPINION OCH PÅVERKA	17
7	BEHOV, INTRESSE OCH UTBUD	17
7.1	TILGÄNGLIGHET TILL POLITISKA, MEN PARTIPOLITISKT FRIA, ARENOR	17
7.2	STÖRRE VARIATION PÅ MÖTESPLATSER.....	18
8	FAKTORER SOM FÖRSVÅRAR ELLER BEGRÄNSAR INFLYTANDE	19
8.1	GENERELLA UTMANINGAR	19
8.2	TILGÄNGLIGHET OCH KOLLEKTIVTRAFIK	19
8.3	EKONOMI	20
8.4	STRESS, PRESS OCH PSYKISK OHÄLSA	20
8.5	UTMANINGAR FÖR OLIKA GRUPPER AV UNGA	20
8.5.1	<i>Unga med utländsk bakgrund</i>	20
8.5.2	<i>Unga med funktionsvariationer</i>	21
8.5.3	<i>Unga med HBTQ-identitet</i>	21
9	DET SOM GÖR ARBETET MED UNGT INFLYTANDE BRA	21
9.1	UTFORMNINGEN AV FYSISKA MILJÖER	22
9.2	FRÅGESTÄLLNINGAR SOM RÖR UNGA	22
9.3	DET JAG SÄGER HAR BETYDELSE	23
10	LÄRDOMAR OM ARBETE MED UNGT INFLYTANDE OCH PÅVERKANSARBETE	23
10.1	FÖRTJÄNSTER MED PROJEKTET.....	27
10.2	ETT FÖRVALTNINGSÖVERGRIPANDE PERSPEKTIV	27

10.3	FÖRBÄTTRINGSOMRÅDEN OCH UTMANINGAR	28
10.4	PARALLELLA PROCESSER	29
10.5	UTMANINGAR OCH FRÅGOR	29
11	SAMMANFATTNING OCH REKOMMENDATIONER.....	30
11.1	SAMMANFATTANDE ANALYS.....	30
11.2	NÅGRA REKOMMENDATIONER GÄLLANDE UNGT INFLYTANDE	31
11.3	PÅ LÄNGRE SIKT	32
11.4	PÅ KORTARE SIKT	32

1 Inledning

På uppdrag från Samverkan Vänersborgs ledningsgrupp och Rådet för hälsa och social hållbarhet startades projektarbetet med ungdomsinflytande i Vänersborgs kommun under hösten 2021. Projektledare tillhörande Kommunstyrelseförvaltningen, Avdelningen för hållbar utveckling, ombads att driva detta arbete och bilda en förvaltningsövergripande arbetsgrupp. Uppdraget gick bland annat ut på att arbeta tillsammans med olika nämnder, enheter och aktörer inom kommunen, för att undersöka framtida insatser för ökat ungdomsinflytande.

Målgrupp har varit 13-25 år, men störst fokus har kommit att landa på de i åldrarna 16-20 år. Det har samtidigt påpekats att vi fokuserar på de som är äldre än 18 år och således inte ”barn”, utan vuxna. Anledningen till detta har varit att vi ser en växande utmaning med unga vuxna som hamnar utanför skola och arbetslivet och som inte klarar att slå sig in i denna samhällsfunktion eller på annat sätt hamnar utanför dessa viktiga platser i vårt samhälle. Vi ser indikationer på att antalet unga i behov av stöd ökat i Vänersborg. Vi ser att antalet unga som ger uttryck för stress, press och krav ökar och att mental ohälsa är ett samtalsämne av stor vikt.

Utifrån barnkonventionens och andra styrdokuments intentioner ska barn och ungdomars känsla av delaktighet stärkas i Vänersborgs kommun. Projektet visar att det är viktigt att skapa forum för att ge barn och ungdomar påverkansmöjligheter och känsla av sammanhang. Projektets resultat vill således bidra med kunskap till de processer som skett under de tre åren det pågått, och bidra med underlag för kommande ärenden för politiken att ta ställning till.

Projektet har pågått mellan november 2021 och december 2023.

2 Uppdrag

2.1 Uppdragsbeskrivning

På uppdrag från Samverkan Vänersborgs ledningsgrupp och Rådet för hälsa och social hållbarhet startades projektarbetet med ungdomsinflytande i Vänersborgs kommun under hösten 2021. Uppdraget gick bland annat ut på att arbeta tillsammans med olika nämnder, enheter och aktörer inom kommunen, för att undersöka framtida insatser för ökat ungdomsinflytande.

Utifrån barnkonventionens och andra styrdokuments intentioner ska barn och ungdomars känsla av delaktighet stärkas i Vänersborgs kommun. Projektet visar att det är viktigt att skapa forum för att ge barn och ungdomar påverkansmöjligheter och känsla av sammanhang.

2.2 Mål och syfte

Projektet vill bidra till att skapa en gemensam bild av hur det är att verka och bo i kommunen som ung. Vad det är unga brinner för och hur möjligheterna att höras och synas ser ut i kommunen. Flertalet av medlemmarna i den förvaltningsövergripande arbetsgruppen träffar många unga på daglig basis i sina verksamheter och samlar således in åsikter och intryck från vad ungdomar anser om sina möjligheter att påverka, men det finns utmaningar med att systematiskt samla in tankar och idéer från unga som inte går i skolan eller uppsöker de platser kommunen erbjuder för möten samt aktiviteter.

Vi har genom projektets gång haft en syn på inflytande och påverkansmöjligheter som något organiskt och föränderligt, som handlar om att vara öppen och lyhörd för vad unga upplever, vilka perspektiv de har eller vilka åsikter och värderingar som väger tungt i deras syn på engagemang och deltagande.

Från politiskt håll finns det en stor vilja till att undersöka förutsättningarna för ett ungdomsråd och vilket engagemang det finns för denna typ av forum hos unga i kommunen. Det har också uttryckts en önskan om ett mer systematiskt insamlande av kunskap om hur ungas engagemang ser ut och hur olika livsvillkor kan påverka möjligheterna till ett meningsfullt sådant.

Två viktiga utgångspunkter i projektet har varit SKR:s verktyg Delaktighetstrappan samt Barnkonventionen och särskilt artikel 12:

1. Konventionsstaterna ska tillförsäkra det barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som berör barnet, varvid barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.
2. För detta ändamål ska barnet särskilt beredas möjlighet att höras, antingen direkt eller genom företrädare eller ett lämpligt organ, och på ett sätt som är förenligt med den nationella lagstiftningens procedurregler, i alla domstols- och administrativa förfaranden som rör barnet.

2.3 Frågeställningar

Med utgångspunkt i artikel 12 i Barnkonventionen har vi ställt oss frågan:

1. Vilka förändringar behöver vi göra för att bättre säkerställa lika möjligheter för att unga ska engagera sig och öka deras känsla av inflytande och påverkansmöjligheter – på kort och lång sikt?
2. Hur skapar vi mötesplatser som kan svara upp mot unga utifrån deras upplevelser kring inflytande och påverkansarbete i kommunen?

Med utgångspunkt i Delaktighetstrappan har vi ställt oss frågan:

1. Vilka förändringar behöver vi göra för att säkerställa ungas möjlighet till påverkan och inflytande över kommunala strukturer – på kort och lång sikt?
2. Hur skapar vi en struktur som blir transparent och inkluderande för unga utifrån deras möjligheter till engagemang och tid?

2.4 Organisation

Vi har skapat en liten arbetsgrupp, som varit flexibel och lyhörd inför målgrupp, vars kompetenser och kunskaper kompletterat varandras erfarenheter. Vi har varit observanta och

lyhörda för riktningar och tendenser som dyker upp i vår omvärldsbevakning av ungt inflytande.

Projektet har genomförts med en bred politisk representation och det har en väl förankrad position i flera av förvaltningarnas chefs- och ledningsgrupper, samt en arbetsgrupp bestående av tjänstepersoner från olika verksamheter och förvaltningar, samt ungdomgruppen Youth Vision.

Vi har stått i nära dialog med de tjänstepersoner på kommunstyrelseförvaltningen som tagit fram kommunens Handbok för invånardialog, samt deltagit i samtalen kring dess innehåll och utformning.

Styrgrupp:

Anne Ekstedt, Folkhälsosamordnare, Kommunstyrelseförvaltningen
Stina Lindell, Barn- och elevhälsochef, Barn och utbildningsförvaltningen
Åsa Turesson, Verksamhetschef, Socialförvaltningen
Karin Hallberg, Förvaltningschef, Socialförvaltningen
Peter Martinsson, Verksamhetschef, Socialförvaltningen
Ulrika Gardtman, Verksamhetschef, Socialförvaltningen
Magnus Henriksson, Barn- och elevhälsochef, Barn och utbildningsförvaltningen
Anna Svensson, Förvaltningschef, Kultur och fritidsförvaltningen
Andreas Knutsson, Förvaltningschef, Samhällsbyggnadsförvaltningen
Sofia Bråberg, Förvaltningschef, Barn och utbildningsförvaltningen
Jenny Kudryk, Avdelningschef, Kommunstyrelseförvaltningen
Ida Svanberg, Verksamhetschef, Kultur och fritidsförvaltningen

Tjänstepersoner som ingått i arbetsgruppen:

David Myrvold (Kommunstyrelseförvaltningen)
Mattias Fredén (Kultur- och fritidsförvaltningen)
Alexandra Willmer (Socialförvaltningen)
Ylli Tasholli (Kultur- och fritidsförvaltningen)
Sofia Kindberg (Barn- och utbildningsförvaltningen)
Tommy Avekvis (Kunskapsförbundet Väst)
Anne Ekstedt (Kommunstyrelseförvaltningen)
Christopher Holgersson (Miljö- och byggnadsförvaltningen)

Ungdomsgruppen Youth Vision

Utifrån arbetsgruppen och Youth Visions olika kompetenser och uppdrag lyckas vi ringa in ett stort antal unga. Det är unga utanför studier och arbetsmarknaden, elever som är i kontakt med elevhälsan eller går i skolan, fritidsgårdarna och den avgiftsfria och frivilliga kulturen på fritiden, nära till barnrättsteamet och pågående samtal och diskussioner inom kommunen gällande barnrättsperspektivet, kommunens ungdomssida och ungreportrarna samt arbetet med digitala lösningar riktade till kommunens invånare.

Projektledare har stått i nära samarbete med kommunens barnrättsteam och har kontinuerligt haft kontakt kring pågående diskussioner och inlägg gällande unga och deras rättigheter. Sedan barnkonventionen blivit svensk lag har detta varit mycket värdefullt för oss i arbetsgruppen och samtidigt gett oss ytterligare en kontakt ut i förvaltningarna.

Det är inte bara barnkonventionen som slår fast barnets rätt till inflytande. Flera lagar, bland annat kommunallagen, skollagen och socialtjänstlagen, tydliggör detta liksom olika EU-fördrag och artiklar. När barn får vara delaktiga på ett meningsfullt sätt och får reellt inflytande ger det positiva effekter för barnet, för medverkande vuxna, organisationen och för samhället i stort.

Arbetet har präglats av ett prövande förhållningssätt, där vi lyft upp och tittat på redan utförda exempel på ungt inflytande och hur vi kan implementera dessa i Vänersborgs kommunala struktur. Mycket har handlat om att hitta bra exempel och hur vi kan adoptera dessa till vad som kan passa våra förutsättningar och målsättningar, utan att de förlorar relevans för målgrupp.

2.5 Metod

Det har varit en relativt hög frekvens av träffar under projektet, med variation i aktiviteter och ansvar för deltagarna i arbetsgruppen. Vi har haft möten var tredje vecka. Vi har använt oss av SKR:s vägledande material samt inspirerats av Linköpings och Lunds arbete med ungt inflytande. Arbetet har bedrivits med stöd av SKR:s (Sveriges Kommuner och Regioner) verktyg Delaktighetstrappan.

Arbetsgruppen med unga, benämnd **Youth Vision**, har haft kontinuerliga möten och träffar.

Projektledaren har tillsammans med ungdomsgruppen Youth Vision utvärderat och testat metoder för att undersöka vad vi tror kan vara en väg framåt för kommunens unga. Möten med projektledaren har skett vid 14 tillfällen under hösten 2022 till våren 2023, och utöver detta har ungdomsgruppen haft egna inplanerade möten.

Tillsammans med dem har vi samlat in andra ungas röster på skolbesök, möten på offentliga arrangemang som Aqua blå eller öppna samtal på biblioteket. Vi har bjudit in flertalet kommunala tjänstepersoner och kommunstyrelsens ordförande till våra möten, för att bättre rusta de unga i att förstå och identifiera utmaningar som kommunen står inför, och i en slags fostrande tanke om hur demokrati fungerar. Det är viktigt att framhålla att Youth Vision själva har lett arbetet och att projektledare bistått dem med att ta fram önskat material, agera sekreterare vid deras möten och som coach.

Youth Vision har varit aktiv del i denna rapport.

Aktiv omvärldsbevakning har genomförts genom studiebesök i Linköping, Lund och Göteborg. Därutöver har ett internationellt samarbete genom det pågående Erasmus projektet YAPP haft nära samverkan och påverkan.

2.5.1 Delaktighetstrappan

SKR har utvecklat verktyget Delaktighetstrappan. Det är ett verktyg som kommuner och regioner kan använda för att planera och kommunicera sina dialogprocesser. Viktigt är att poängtera att delaktighetstrappan snarare utgår från kommunens perspektiv och inte från invånarens, och visar hur mycket inflytande organisationen är villig att dela med sig av i en beslutsprocess. Den stödjer kommuner och regioner i att fastställa den omfattning och djup av delaktighet för invånare som de vill ha i de olika invånardialogerna som organisationen ska genomföra.

Vissa kommuner har anpassat språkbruket i trappan för att relatera till vad deltagarna får göra på varje trappsteg. Det kan göra trappan mer tillgänglig för kommunens innevånare och i högre grad aktualisera dess användning i dessa processer.

3 Aktiviteter med vår ungrupp i Vänersborg Youth Vision

Unggruppen Youth Vision bildades under 2022 och har kontinuerligt haft möten var tredje vecka. Projektledare har fungerat som sekreterare och skickat kallelse till möten. Vid varje mötestillfälle har ungdomarna själva fått agera ordförande och vi har pratat möteskultur och hur vi uppför oss mot varandra. Merparten av deltagarna har inte tidigare medverkat i forum likt detta. Merparten av deltagarna har haft utomeuropeiskt ursprung. Det har varit jämn fördelning mellan könen. De har varit i åldrarna 15-20 år. De har fått en mindre ersättning för medverkan vid möten, men har också haft flertalet egna möten utan ersättning.

Under projektets gång har ungruppen Youth Vision bjudit in flertalet gäster till sina möten för att ta del av deras arbete med unga i kommunen och för att skapa ett personligt möte och kunskap kring hur det är att arbeta i en politiskt styrd verksamhet. Mötena har varit uppskattade av både gäster och deltagare. Vi har pratat lokala politikens uppbyggnad och struktur, hur beslutsprocesser går till och vikten av medborgarförslag och vem som kan göra dem. Inbjudna gäster har också pratat bygglovsprocesser, barnrätt eller kommunikatörens roll och hur vi kan använda oss av deras kunskap i att föra ut budskapet kring unga och inflytande. Youth Vision har genomfört aktiviteter för att samla in röster från andra unga i kommunen.

Genom att placera postlådor runt om i kommunen i lokaler där målgrupp rör sig lyckades de samla in röster och förslag på vad de borde fokusera på eller förslag på vad unga vill se mer eller mindre av. Några i ungruppen har även varit med på elevråd och öppna arrangemang på sina skolor för att lyfta och belysa kommunens intresse för unga och deras åsikter.

Under våren arrangerade Youth Vision ett öppet samtal för boende i kommunen med fokus på unga och deras förutsättningar till bra skola, fritid och en kommun att växa och leva i. Gruppen har arrangerat detta samtal själva och har fått stöttning av projektledaren i sitt utförande. Samtalet ägde rum i huvudbibliotekets nya lokaler. Det finns ett sug efter öppna samtal, men vi upptäckte snart att formen för samtalet bör ses över. Här såg vi också möjliga samarbeten med skolornas elevråd.

Den förvaltningsövergripande arbetsgruppen och Youth Vision har kontinuerligt använt sig av kommunens ungsida för att kommunicera ut sitt arbete eller vart i processen vi befinner oss. Ungivbg.se har varit ett viktigt fönster utåt. Vi har även under uppstart använt oss av tryckt material som flyers, t-shirts och skyltar. Det upprättades kommunikationsplan. Vi har även medverkat i artiklar skrivna av kommunens ungreportrar, vars innehåll riktar sig mot målgrupp.

Under våren 2022 lanserade vi fyra korta videojinglar med textning, som visades runt om i kommunen och vi fick gott genomslag och intresse för arbetet. Vi visade också en kortare kampanj på infartstavlorna till Vänersborgs centrum. Detta resulterade i ett flertal sökande till projektet, varav ca hälften valde att engagera sig.

Utöver detta har vi syns i flertalet sociala media knutna till verksamheter som arbetar med unga.

Youth Vision har också varit referensgrupp åt kultur- och fritidsförvaltningens arbete med att belysa ungas behov eller uppfattning kring fritidsaktiviteter. De har även varit referens åt plan- och byggförvaltningen och deras kartläggning av framtida insatser på Torpagärdet.

4 Arbeten som den förvaltningsövergripande arbetsgruppen varit del av

4.1 YAPP

Ett Erasmus+ projekt som leds av projektledare knuten till KS och KFF. Ett samarbete mellan kommunerna Cavriago (Italien) och Vänersborg.

I korthet handlar projektet YAPP (Youth Active Participation Platforms) om att hitta och skapa nya mötesplatser för våra unga i kommunen med fokus på inflytande och demokratifrågor, med estetiska läroprocesser och kultur som verktyg. Projektet lägger stort fokus på ett internationellt utbyte mellan Italien och Sverige, Cavriago och Vänersborg. Med förhoppning om att etablera en plattform i vårt nya bibliotek för unga, samt att fördjupa det redan inledda arbetet kring demokrati på våra fritidsgårdar.

Projektet inleddes hösten 2022 med digitala träffar mellan länderna och under våren 2023 var Vänersborg värdar för tio unga italienare på besök från Italien (med personal). De hade ett digert program med bland annat besök på kungajaktmuseet, grillning på Hunneberg, besök på Restad gård och deras odlingsprogram med Vuxenskolan, ett uppskattat besök på Fritidsbanken och fritidsgårdarna och deras verksamhet, samt en guidning av våra kommunpolitiker i Bojorten.

Under hösten 2023 åker ungdomar med ledare från Vänersborgs till Cavriago, Italien, för att besöka och uppleva hur de arbetar med ungt inflytande och demokratifrågor. Avslut på projektet är augusti 2024 med rapport, katalog och digital slutkonferens.

4.2 Elevråd och storelevråd

Vi har besökt samtliga kommunala skolor och deras elevråd under projektet. Dels för att berätta om vad vi gör i vårt förvaltningsövergripande arbete, men dels för att lyssna in vilka frågor som är på agendan hos dem. Vad respektive elevråd engagerar sig i. Det finns likheter kring många av frågorna, men också olikheter beroende på var skolan ligger geografiskt i kommunen, eller hur upptagningsområdet ser ut rent socioekonomiskt.

Under hösten 2022 blev projektledaren för barn- och ungdomsinflytande inbjuden till ett samråd för alla elevråd och visning av kommunhusets möteslokaler. Elevråden fick en presentation om hur Vänersborgs kommun arbetar med ungt inflytande.

Under detta möte framkom en önskan om att samla alla elevråd en gång per år för ett storelevråd. Senare har det även, på inrådan av projektledare för barn- och ungdomsinflytande, lagts fram ett förslag om att dessa sker på respektive kommunal skola, så

att alla får en känsla för hur de ser ut i kommunen och om något skiljer sig åt, från skola till skola. Det ger elevråden chansen att besöka de andra skolorna under sina skolår i högstadiet. Det tror vi leder till förståelse och inblick i de samtal som förs.

4.3 Våra rum

Projektet Våra Rum i Brålanda centrum utgår från det parallella arbetet med fördjupad översiktsplan (FÖP) samt stationsutveckling och kommande tågstopp. De omfattande insatserna kommer påverka hela samhället, gällande den gestaltade livsmiljön och i förlängningen intresset för att flytta till/stanna kvar i orten. Alltså förväntas Brålanda både utvecklas och växa som samhälle de närmaste åren.

Den lokala processen och projektgruppen för Våra Rum i Brålanda utforskar ett utökat, förvaltningsövergripande, internt arbetssätt som metod, där fokus ligger på att skapa dialog med civilsamhället i allmänhet och barn och unga i synnerhet. Hur vill boende på platsen se sitt Brålanda i framtiden?

Processen har stöd från Fyrbodals kommunalförbund genom processledare som är anlitade i huvudprojektet samt vissa kommunikationsinsatser. Fyrbodals stöd är planerat att pågå januari 2022-juni 2023, med förhoppning om förlängning 2023 ut.

Viktiga aspekter för projektet är att flera kommuner deltar och arbetar parallellt och genomför gemensamma aktiviteter för erfarenhetsutbyte. Kommunerna får även stöd att söka projektmedel externt. Fokus ligger på att parallellt öka samarbeten över förvaltningsgränser och med civilsamhället.

Projektnamnet Våra Rum vittnar om projektets ambitionsnivå att vara inkluderande och att ta in många perspektiv i samhällsutvecklingen.

Syftet är att utveckla och stärka det interna arbetssättet där kompetens från flera berörda förvaltningar och nämnder möts i gemensamma insatser. Med dessa insatser möter vi framtidens utmaningar genom att arbeta för inkluderande, mer hållbara och väl gestaltade livsmiljöer. Brålanda centrum är ett case som vi arbetar skarpt med under processens gång. Målet är delat mellan det konkreta fallet att planera för ett attraktivt och välplanerat Brålanda centrum och en etablerad, intern arbetsmetod med fokus på dialog med civilsamhället.

Arbetsmetoden ska kunna appliceras även på kommande utvecklingsprojekt i kommunen, där den gestaltade livsmiljöns kvaliteter kan höjas genom samverkan mellan förvaltningarna.

4.4 Ung i VGR

Ungdomsfullmäktige i Göteborg bjuder in ungdomsråd m.fl. i Västra Götaland till en fullspäckad dag tillsammans i Göteborg, 21/10 2023. Representant från Youth Vision och projektledare är på plats i det regionala mötet i Göteborg.

Representant från Youth Vision säger:

Det var variation på åldrarna på de deltagande ungdomarna, 13-20 år. Deltagare var från olika delar av regionen. Planeringen var bra och de hade lagt stort fokus på att vi snabbt fick

bekanta oss med varandra och gemensamt göra vissa övningar och roliga upplägg, för att vi lättare skulle börja kommunicera och träffa människor som deltog i mötet. Alla fick lite relation till alla på förmiddagen och det underlättade egna och gruppsamtal till lunch och eftermiddagen.

Det lade grunden för att prata om förutsättningar och hur vi på kommunal nivå kan utnyttja dem. Det pratades inte om vad som var dåligt utan vilka saker man behövde förbättra och vilka utmaningar kommunen eller regionen möter. Det var samtal från ett individuellt perspektiv likväl som ett kollektivt perspektiv.

Övningar som gav dig nya idéer eller erfarenheter kring hur det är att vara någon annan eller vilka förutsättningar man har eller andra inte har. Det skapar också förståelse för att man kan ta olika vägar i livet, frivilligt eller på grund av yttre omständigheter. Vad står jag nu, vad/ vilka förutsättningar har jag, prioriteringar, möjligheter.

Kan alla nå sina drömmar? Vilka förutsättningar har vi? Har alla lika förutsättningar. Nåbara mål kan vara ett sätt att utvecklas och nå framåt fast att man kanske inte hamnade var man tänkt sig.

Indelningen vid varje bord kändes naturlig och inte så farlig när alla egentligen redan hälsat på varandra under förmiddagen. Det gav bra samtal och en skrivelse till regionen kommer göras, gemensamt. Ett gemensamt inlägg i debatten utifrån de motioner som vi skrev tillsammans.

Konkreta saker som kom upp var att Göteborg har gratis sommarkort för alla skolungdomar. Är det något vi också kan ha? Gratis lovkort för att öka möjligheten och deltagandet i aktiviteter på fritiden. Unga invånare utan uppehållstillstånd borde inkluderas i detta tills deras beslut tagits.

Många unga går vägen genom självskadebeteende och narkotika och/ eller alkohol, men känns som de inte blir hörda. Mental hälsa är något som diskuterades flitigt. Sexuella trakasserier och att slippa osäkerhet var ett samtalsämne. Om våra förutfattade tankar och idéer och hur kommer vi till rätta med det.

Fyra teman för gemensamt regionalt arbete togs fram:

- Psykisk hälsa
- Kollektivtrafik/ busskort
- Skola/ trygghet
- Trygghet/ kriminalitet

5 Studiebesök

Projektet vill bidra till att skapa en gemensam bild av hur det är att verka och bo i kommunen som ung. Vad det är unga brinner för och hur möjligheterna att höras och synas ser ut i kommunen. Flertalet av medlemmarna i arbetsgruppen träffar många unga på daglig basis i sina verksamheter och samlar således in åsikter och intryck från vad ungdomar anser om sina möjligheter att påverka, men det finns utmaningar med att systematiskt samla in tankar och idéer från unga som inte går i skolan eller uppsöker de platser kommunen erbjuder för möten samt aktiviteter.

Vi har genom projektets gång haft en syn på inflytande och påverkansmöjligheter som något organiskt och föränderligt, som handlar om att vara öppen och lyhörd för vad unga upplever, vilka perspektiv de har eller vilka åsikter och värderingar som väger tungt i deras syn på engagemang och deltagande.

Här följer beskrivande text av de verksamheter vi besökt eller aktiviteter vi genomfört under projektets gång. Sist i denna bilaga följer också mer konkreta förslag på vad arbetsgruppen tror är en framkomlig väg för kommunens arbete med unga som helhet.

Vi har varit i kontakt och besökt ett flertal kommuner gällande deras arbete med unga. Vänersborgs kommun har flertalet goda exempel på insatser riktade mot unga men vi ser behovet av ett samlat grepp. Som nämnts tidigare så har 2023 varit full av parallella spår och dialoger i olika förvaltningar och det är vår uppfattning att en koordinator eller utvecklingsledare efterfrågas.

SKR använder sig av ett verktyg som heter delaktighetstrappan. Det är ett verktyg som kommuner och regioner kan använda för att planera och kommunicera sina dialogprocesser. SKR har baserat sin delaktighetstrappa på Arnsteins delaktighetsstege, men valt att ta bort de lägre nivåerna från Arnsteins stege (icke-deltagande) då de anser att dessa inte är lämpliga syften för genuin delaktighet eller dialog. Viktigt är att poängtera att delaktighetstrappan snarare utgår från kommunens perspektiv och inte från medborgarens, och visar hur mycket inflytande organisationen är villig att dela med sig av i en beslutsprocess.

Vi bör se trappan som ett verktyg som hjälper oss klargöra vad kommunen eller regionen har för avsikt, snarare än som ett verktyg för utvärdering. Modellens syfte är också att hjälpa oss hantera de förväntningar som kan uppstå under processens gång.

Det är arbetsgruppens uppfattning att vi mer metodiskt måste implementera detta arbetssätt i våra förvaltningar. 2023 har varit fylld av invånardialoger och deltagandetrappan kan vara ett viktigt verktyg för oss att bättre kunna hantera förväntningar från våra innevånare såväl som politiker och tjänstepersoner. Den kan hjälpa oss att förhindra eller minska de negativa effekter som allmänheten kan få av en illa genomförd dialog och i stället stärka tillit och förtroende samt skapa realistiska förväntningar i en process.

5.1 Linköpings kommun

Under hösten 2022 gjorde arbetsgruppen ett studiebesök i Linköping. Linköpings kommun har valt att arbeta med så kallade ungdomsombud. För att bli ombud måste du fyllt 20 år och får inte vara äldre än 25 år. Deras uppdrag sträcker sig över en överlappande period på 18 månader, vilket betyder att det aldrig uppstår en situation med två nya ombud. Det är ett uppdrag som inte förlängs.

De besöker skolor, fritidsgårdar eller andra aktörer i kommunen och står i regelbunden kontakt med sin handledare. Det är två avlönade ombud som samarbetar med flera andra tjänstepersoner eller frivilligorganisationer. De ser det som en förutsättning för att de skall klara sitt uppdrag med att nå så många av de ca 20.000 personer som finns i kommunen i åldrarna 13-25 år i Linköpings kommun. Deras ambition är att dessa personer skall kännas representativa för kommunen och det finns ett medvetet tankesätt kring vilka som blir erbjudna ett uppdrag som ombud.

Deras uppdrag påminner väldigt mkt om vårt förvaltningsövergripande uppdrag i kommunen. De informerar unga om vad som är på gång och hur de kan engagera sig. I Linköping delar de kontor med andra tjänstepersoner, vilket ger dem kort väg till andra förvaltningar och de kan få snabba avstämningar.

Linköping har satsat mkt på dynamiska och levande kontors- och mötesutrymmen vilket skapar en kreativ stämning bland kollegor.

5.1.1 Verksamheterna i Skylten

Under vårt besök i Linköping besökte vi också Skylten. De 3 verksamheterna i huset Skylten har valt att samarbeta med en koordinator, för att skapa så bra möjligheter som möjligt för synergieffekter, verksamheterna emellan:

LinGo är en mobil verksamhet med fokus på områden som ligger utanför centralort och som inte har närhet till tex fritidsgård. De samarbetar med övrig verksamhet i huset, men kör året runt med två team som är ute. De har en husbil (leasing) och en skåpbil (leasing) som är tydligt uppmärkta. De har alltid arbetskläder med logga på för att synliggöra sin verksamhet. Det mobila teamet har 8 personer anställda på heltid.

De är en typ av ur och skur verksamhet för unga 12 - 20 år. De tar med sig uppblåsbara piltavlor (stora som står på marken), kick-bikes, tv-spel, filmkvällar med möbler eller annat i kommunens ytterområden. De samarbetar med Ung Puls fritidsgårdar som har ett särskilt fokus på socioekonomiskt utsatta området i Linköping (och således andra anställda för detta). Liquid är en separatistisk HBTQI+ verksamhet som riktar sig till kommunens unga som identifierar sig som queera eller har funderingar kring sin egen sexualitet, 13 – 25 år.

De träffas på Skylten varje måndag och har hela våningsplanet för sig själva. De har alltid tillgång till draggarderob och brukar bjuda in gäster, pyssla, se på film eller annat för att en bra stämning och mysa tillsammans. De jobbar mkt med bemötande och börjar varje träff med att samlas i ring och berätta lite om sig själva och vilket pronomen de vill att de andra ska använda.

De arbetar mycket med en digital plattform som heter queer discord och ledarna fungerar som moderatörer, erbjuder samtal med sexolog och kuratorer för att svara på eventuella frågor som deltagare kan ha. De är två heltidsanställda personal.

Ungtopia är en verksamhet som riktar sig till unga med funktionsvariationer i åldrarna 13–30 år. De strävar alltid efter att det är deltagarna som styr vad de skall jobba med. Efter egen analysering av verksamhet ser de att deltagare initierar och styr utbudet till 90% (målet var uppsatt till 70%).

De kollar film, pysslar, fikar och mkt annat. Deltagarna är väldigt aktiva i sociala media och har fått stor spridning via TikTok.

Föräldrar är välkomna in i verksamheten för att skapa en trygg övergång från hemmet till mötesplatsen. De har i snitt ca 20–25 stycken besökare per dag och är öppet måndagar till torsdagar, med tydliga bilder på vilken personal som jobbar vilka dagar. De är två heltidsanställda personal. I huset Skylten finns det även restaurangpersonal som driver husets lunchservering.

Genomgående på detta studiebesök är behovet och förståelsen för det personliga mötet. Flera av Linköpings kommuns verksamheter är ofta ute där de vet att målgrupp befinner sig – vid hämtning från skolan, på fritidsgårdar eller andra samlingsplatser i området. Detta gäller i synnerhet vid mötet av minoritetsgrupper. Det har visat sig vara mer effektivt än att göra digitala eller analoga utskick till hushållen och river flera barriärer.

5.2 Inflytandecafé Lunds kommun

Kultur- och fritidsförvaltningen i Lund arbetar med verksamheterna bibliotek, kultur, ungdom och idrott. Förvaltningen samordnar även de kommunövergripande ungdomsfrågorna.

I Lunds kommun har de två ungdomsombud anställda som delar på en och en halv tjänst (150%). De är sammankallande och koordinatörer för Lunds samtliga träffar under året men gruppen unga. Två träffar per år med inflytandecafé, två träffar med elevråden och två träffar med deras ungdomsting. Totalt blir det sex träffar som koordinatörerna arrangerar. Vid dessa möten finns representanter från politiken närvarande. Detta ger dem en bra inblick i vilka samtal och diskussioner som är aktuella i kommunen, samt en bra inblick i vad som behöver jobba långsiktigt med eller där de behöver agera mer skyndsamt. Koordinatörerna tillhör kultur- och fritidsförvaltningen, men ger uttryck för att detta emellanåt kan orsaka utmaningar i samarbetet med andra förvaltningar och att prioriteringar dem emellan inte alltid flyter friktionsfritt.

Fredagen den 20 oktober 2023 besökte Vänersborgs kommun Lund och deras arbete med inflytandecafé. Inflytandecaféet är ett forum där du praktiskt kan tycka till om samhället genom olika workshops och pyssel tillsammans med politiker, beslutsfattare och andra unga från Lund. Inflytandecaféerna riktar sig till dig med erfarenhet av att gå i särskola. Lund har arbetat med dessa sedan 2015.

Det är ett forum där du kan träffa nya vänner, fika, prata om viktiga saker och komma med nya idéer som kan påverka ditt liv. Du kan även prova på praktiska aktiviteter på olika workshopsstationer. Att vara med i en forumteater eller prova street-art eller pärla åsiktsarmband är lika mycket demokrati som att kontakta en politiker eller vara ordförande på det formella mötet på Ungdomstinget.

För att stötta och peppa de ungdomar som kommer på Inflytandecaféerna finns Demokratihjältar som är unga vuxna som själva har erfarenhet av att gå i särskola. Rollen som demokratihjälte handlar om att vara en förebild som de yngre ungdomarna, det gör också att man själv växer och utvecklas.

På Inflytandecaféerna använder de metoden grafisk facilitering som handlar om att rita upp ungdomarnas åsikter på en stor tavla. Den grafiska faciliteringen är en metod för att förstå demokrati genom att faktiskt se den växa fram i bildform. Alla barn och unga kan inte läsa och då kan bilder vara ett bättre sätt att förmedla innehåll på. Genom att ungdomarna på caféet får tala om vad som är viktigt för dem och vad de vill påverka skapar vi tillsammans en bild av demokrati. Efter caféet används tavlan i påverkansarbete.

En viktig tanke med deras inflytandecafé är att kreativitet eller experiment där man testat olika kreativa uttryck kan bidra till att personen utvecklas, tar plats och hittar det som passar

just en själv. Här finns inga givna svar eller krav på verbala förmågor utan det mer omedvetna får ta plats tillsammans med flera olika sinnen. Temat för detta café var trygghet.

5.3 Verksamhet i Göteborg

Mötesplatsen Passalen Göteborg ingår i strategiska samarbeten med offentlig sektor för att skapa inkludering för barn och unga vuxna med funktionsvariationer i ordinarie verksamhet.

De genomför innovationsprojekt med syfte att framta nya metoder och modeller av inkludering, och bedriver program och platser med syfte att utveckla och skapa möten mellan människor med olika funktionalitet. Under 2022 och Göteborgs stads 100-årsjubileum invigdes Jubileumsparken, som drivs av Passalen. Passalen har framgångsrikt bedrivit sitt arbete i regionen.

På senare år har deras verksamhet vuxit. Ungt Inflytande för unga i behov av stöd! är ett projekt som under åren 2017 - 2020 bedrevs av Passalen Karlstad. Det är ett omfattande utvecklingsarbete i Karlstad kommun med tillgänglighet och delaktighet på stadens fritidsgårdar. Arbetet har bedrivits av och med målgruppen och resulterat i en handbok och filmatisering. Arbetet fortsatte under hösten 2020 med ledning av Karlstad kommun.

6 Betydelsen av inflytande

Inflytande kan vara ett relativt otydligt och omdiskuterat begrepp. Många barn ges inte möjligheten att påverka förutsättningar och beslut som rör dem. Det finns olika anledningar till att det är så. Det kan handla om synen på barn, till exempel tankar om att den som är vuxen vet bäst, eller att det är svårt och tidskrävande att inkludera barn. Det kan också handla om osäkerhet kring hur svåra saker ska lyftas med barn. Under projektets gång har vi bett unga att själva definiera vad påverkansmöjligheter och inflytande betyder för dem.

Vänersborgs kommun har en policy för invånardialog (Dnr: KS 2020/420) som vi följt när vi planerat och utformat vårt arbete med förvaltningsövergripande arbetsgrupp och ungdomsgruppen Youth Vision.

I arbetet med projektet har vi haft en bred bild på vad inflytande kan vara, där Youth Vision varit en ovärderlig del i att samla in andra ungas tankar och idéer. Vad som vuxit fram är att flera unga inte förstår vad det är som är så krångligt, att det tar lång tid från tanke, till beslut, till genomförande. Ett annat genomgående tema är att merparten av de unga vi träffat har en känsla av att ingen i vuxenvärlden lyssnar, utan att de vuxna säger till dem vad som skall göras, i skolan, på fritiden, i hemmet eller på träningen. Samtidigt ställs det krav på att man skall vara tänkande, intuitiv och uppfinningsrik, och ta egna initiativ och visa framfötterna.

Tidigare har Vänersborgs kommun också haft och arbetat med ett eget ungdomsråd. Vi har således även undersökt förutsättningarna för att återuppta detta arbete.

6.1 Att få tid för reflektion och diskussion

Det allra viktigaste med att skapa inflytande är att det finns tid och kontinuitet, samt vuxna som lyssnar, enligt de unga vi kommit i kontakt med. Att de ges tid till att fundera och reflektera över de frågor som tas upp och att de är nyfikna på hur andra har det i andra kommuner eller regioner. Nästan alla unga vi kommit i kontakt med är politiskt intresserade,

men inte särskilt intresserad av partipolitik. De beskriver ofta partipolitik som krånglig och tillsluten. Detta sker samtidigt som den stora majoriteten av befolkningen är partipolitiskt passiv, men unga vänder sina förhoppningar mot andra arenor för att verka politiskt.

6.2 Att få interagera och hitta kreativa lösningar

Något annat mycket vanligt svar vi får på att vad det innebär att påverka och ha inflytande berör möjligheten att göra arrangemang eller events för och med andra unga. Att lära sig arrangörskap och gärna med ett viktigt och aktuellt innehåll. Att leta efter redan fungerande trygga arenor för att tillsammans skapa något nytt. Det kan vara att arrangera högläsning för barn eller att få inflytande och kunskap om att arbeta med mässor eller festivaler. Ofta med en prägel som kan tänkas passa flera.

En del i detta är även att få ta del av och samverka med andra unga, som kanske har engagerat sig längre i regionen eller i speciella forum. Tanken på unga förebilder verkar vara viktig. Och att de unga känner igen sig i dem.

6.3 Att driva opinion och påverka

Många unga vi träffar beskriver påverkansarbete som en möjlighet att få utvecklas, lära sig saker och upptäcka nya intressen. Många gånger verkar de unga vilja nå hit genom olika typer av kulturella uttryck och aktiviteter, där man blandar nöjen med opinion. Det kan vara traditionella klädesplagg och dans, blandat med mat från olika kulturer för att belysa minoritetsbefolkningar i samhället. Träna på sina sociala färdigheter genom att träffa nya människor och samtidigt lära sig hur man bäst lägger fram sina argument i sakfrågor eller pågående samtal. Att skriva för kommunens ungsida eller att delta i utbytesprogram som Erasmus+ med andra unga i världen. Det finns många tankar och uppslag om hur man kan tänka sig att jobba för ungt inflytande i kommunen, och det traditionella mötet är inte alltid något man förordar.

7 Behov, intresse och utbud

I det här avsnittet är vår ambition att sammanställa och beskriva vad unga och ungdomsgrupperingen Youth Vision uttrycker om deras möjligheter att påverka och ha inflytande över processer i kommunen och vad de anser saknas. Beskrivningen ska inte ses som heltäckande, utan ger snarare en slags ögonblicksbild utifrån vad de unga beskrivit i de möten och forum de verkat i under projektiden, om vad de önskar mer av.

7.1 Tillgänglighet till politiska, men partipolitiskt fria, arenor

Många av de unga vi mött har inledningsvis sagt att de inte är intresserade av politik. Men vid vidare samtal framkommer det att väldigt många av dem är politiskt intresserade, men inte av partipolitiken, som de upplever som stel och trögflytande. De unga vi pratat med önskar sig friare tyglar och utformning på denna typ av arrangemang, att de ligger på tider och platser som känns tilltalande och är lätt tillgängliga (efter skola och jobb) och att de sker utan att man måste föransöka sig långt i förväg eller förbinda sig på en långsiktig regelbunden aktivitet.

Att kombinera olika typer av aktiviteter och kulturella uttryck med sakfrågor är något som verkar tilltalande.

Många unga ger uttryck för att det saknas (eller finns behov av fler) samlingsplatser som känns trygga eller inbjudande. Många platser verkar signalera att det bara är till för ett speciellt område eller gruppering, att det mest är killar som hänger där eller att det inte är en arena för politiska samtal. Det betyder att de ser det som en utmaning att träffa nya personer som man vill dela dessa frågor med. Var man bor i kommunen påverkar också tydligt ungas engagemang. Unga utanför centralorten ger tydligt uttryck för att det inte känns lockande att åka in till centrala Vänersborg för att delta i påverkansarbete för kommunens räkning.

Exempel på arrangemang som många ungdomar upplever saknas är:

1. Aktiviteter med fokus på mångkultur och unga
2. Samtalsforum om religion, politik, sex- och samlevnad och kultur med fokus unga
3. Öppna samtal kring mental hälsa
4. Föreläsningar (och festivaler eller mässor) med fokus unga
5. Offentliga hearings om beslut som berör unga i kommunen

7.2 Större variation på mötesplatser

Många unga vi pratat med önskar fler, och en större variation, på mötesplatser i kommunen. De önskar också dem i sitt närområde. Många unga tänker sig platser med ett större utbud av spontana aktiviteter som de styr själva, i samklang med planerade aktiviteter av personal i kommunen. Att spela spel, umgås och pyssla ses som lika viktigt som att prata om trender eller tendenser, eller beslut som påverkar dem. Att platserna skapar trygghet, trygga rum, och att alla som vill får vara med, oberoende individens förutsättningar är återkommande.

Ett exempel som ofta kommit upp i projektet med Youth Vision är att det saknas samlingsplatser för samtal utanför hemmet och skolan, men att huvudbibliotekets nya rum för studier till viss del uppfyller detta, där man i lugn och ro kan studera, samtala och umgås.

Tjejer i kommunen verkar sakna forum där de kan umgås och utföra aktiviteter tillsammans, utan att behöva förhålla sig till killar. Det är i alla fall tankar som framkommer under samtal med dem. Grupper eller mötesplatser där de kan träffa nya vänner eller prata om saker de upplever i sin vardag. Vi får känslan av att de menar ett stöttande community där de öppet kan dela med sig av sina erfarenheter och söka råd och stöd.

Samma intryck får vi gällande kommunens HBTQI-gruppering. De har även nämnt att det är skönt att mötesplats och tid är hemlig, som bidragande trygghetseffekt.

Exempel på mötesplatser som unga saknar/ önskar fler av:

1. Platser med flera funktioner, där man kan umgås och exponeras för nya tankar och idéer
2. Samtalscafé eller mötesfunktioner riktade mot HBTQI, funktionsvariationer, tjejer eller minoriteter (med möjlighet att testa på nya saker som pyssel, matlagning, filmkvällar mm.)
3. Tillfälliga arrangemang eller festivaler med ungdomsfrågor i fokus
4. Aktivitetshus för unga, där olika enheter med fokus på unga finns
5. Trygga rum, med stöttande community

6. Mötesplatser online

Hos unga finns det stort intresse av att diskutera och samtala kring utmaningar i vårt samhälle. Det finns en nyfikenhet och entusiasm, men formerna för dessa samtal är något som vi som kommun behöver se över, om vi tar in vad de många unga vi mött säger. De lägger stor vikt vid att arbetet är strukturerat och kontinuerligt, att det känns prioriterat och att budget för arrangemang, mötesfika eller profilmaterial finns. Det senare för att synliggöra att vi har unga som arbetar för unga i kommunen och en form av statushöjare.

8 Faktorer som försvårar eller begränsar inflytande

8.1 Generella utmaningar

Under projektets gång har vi vid flertalet gånger kommit i kontakt med unga som uttrycker sin frustration över att inga vuxna lyssnar. Att det inte finns utrymme för deras tankar utan att de bara gör vad vuxna ber dem, eller säger till dem, att göra. Detta är genomgående ett tema i skolan, på träningen eller i hemmet. Vad behöver vi förändra för att skapa utrymme för unga i kommunen, så vi visar dem att vi är genuint intresserade av deras åsikter och är beredda på att unga inte alltid tycker samma? Är vi beredda på att våga och orka ta samtalen eller diskussionerna som vi äldre tycker är självklara eller dumma? Orkar vi att ge dem tiden att växa och komma till egna insikter?

Barnet är här och nu. Enligt Unicefs handbok (Handbok för barns delaktighet och inflytande, 2022) finns det tydliga belägg för att inflytande leder till bland annat ökad kunskap i alla led, ökad effektivitet med kortare väg till bra beslut, ett ökat engagemang och motivation i bland annat skolan, en positiv känsla av egenmakt hos barn som får vara med i beslut och fostran i hur demokrati fungerar och vilka fördelar det för med sig.

Kartläggningen om ungas psykiska hälsa ("Att inte bara överleva, utan att faktiskt också leva") som Folkhälsomyndigheten tillsammans med MUCF lagt fram under året speglar det vi uppfattar unga i Vänersborg ställs inför, och vi måste ta ställning till.

I detta avsnitt har vi listat de faktorer som påverkar våra unga negativt och som under projektet varit återkommande och frekventa faktorer som begränsar eller försvårar deras upplevelse kring att kunna vara med i arbetet för att påverka samt ha inflytande.

8.2 Tillgänglighet och kollektivtrafik

Kommunhuset och vissa verksamheter i kommunen upplevs som stängda och inte så inbjudande. Byggnader och inredning representerar inte de som unga. Många unga önskar sig en plats som känns mer inbjudande och öppen, där spontana möten kan äga rum. Utformning och tillgänglighet känns ibland som exkluderande och begränsande.

Att unga får vara med i den processen. Det kan gälla lokaler, digitala plattformar eller ett tydligt och lätt språk. Universell design och utformning betyder att man utformar miljöer, produkter och tjänster utifrån vetskapen om att människor är olika och inte alltid har samma förutsättningar. Universell design och utformning står för ett mångfaldstänkande, där alla

individens behov har i åtanke, oavsett om de har någon form av funktionshinder, är rullstolsburen eller har nedsatt synförmåga.

Många unga med NPF diagnoser (neuropsykologiska funktionsnedsättningar) upplever också fler steg, eller trösklar, som är svåra att ta sig över innan ett eventuellt besök på en mötesplats. Många önskar tydligare information på hemsidor eller sociala media med bildstöd, eller så kallade besökskartor som guidar dem innan de lämnar hemmet.

Tydligt är också att många unga inte har de ekonomiska förutsättningarna till att köpa sig ett eget busskort. Det är en återkommande frustration över att de känner sig begränsade av att skolkortet, som många högstadieselever har, som slutar gälla klockan 19.00 på vardagar och att det utgör ett problem för deras engagemang i aktiviteter. Det påverkar också i högre grad de unga som bor utanför centralorten. Det är en återkommande önskan om tätare busskommunikation och närmare busshållplatser för de unga som bor utanför centrala Vänersborg. Verksamheter med ungdomsfokus i centrala Vänersborg instämmer i detta och påpekar att många avviker från aktiviteter för att hinna med bussen hem medan skolkortet gäller.

Unga i våra ytterområden vittnar också om att de är mer eller mindre beroende av att vuxna eller föräldrar som har tillgång till bil och kan köra dem till och ifrån aktiviteter. Detta får enligt många ungdomar konsekvensen att de upplever sig begränsade och inte delaktiga i den grad de hade önskat.

8.3 Ekonomi

De unga som vi pratat med i olika sammanhang under projektets gång, verkar alla tycka att goda ekonomiska förutsättningar har en central roll. När Youth Vision planerat eller diskuterat aktiviteter har det alltid varit viktigt att alla aktiviteter skall vara kostnadsfria (eller åtminstone billiga).

Det har också lagts vikt vid att det alltid borde finnas tillgång till enklare smörgås eller fika på möten, eftersom flera kommer direkt från skolan till dessa och de vill inte välja bort engagemanget på grund av att inte orka. Det samma gäller möjligheten att resa till eller från dessa möten (som nämnts ovan gällande skolkortet). Det bidrar till att försvåra den geografiska spridningen på deltagare i kommunen.

8.4 Stress, press och psykisk ohälsa

Återkommande har samtal med unga handlat om deras situation i skolan. Många av de vi träffat har gett uttryck för stor stress och press i skola och att läxor och prov tar upp mycket av deras tid. Många av dem engagerar sig också i föreningslivet, och de vittnar om kravet på att leverera resultat även där eller i andra sociala sammanhang. Detta gör att man inte gärna tar på sig mer än vad man redan har och att man ofta väljer bort engagemang eller aktiviteter på grund av dålig ork eller stress över att de måste prioritera det de redan gör. Många har gett uttryck för att de hoppar av träning för att skolan måste prioriteras.

Mental ohälsa är ofta något som unga återkommer till och vikten av kravlösa platser med personal som inte pressar och stressar. Det är ofta något som kommer upp i samtal eller möten. ”Att få göra roliga saker och prata om viktiga ämnen” är något som nämns. Roliga saker kopplas ofta till lekar eller utmaningar eller lättare tävlingar, som inte kan kopplas till

personens egentliga kunskaper eller förutsättningar utan mer som en rolig lek och avkoppling från tankeverksamhet. Det kan också vara enklare eller pilliga pyssel, som hjälper de unga att fokusera på något annat medan ett viktigare samtal pågår.

Vår uppfattning är att det växer fram en ganska tydlig bild över att unga önskar tid och samtal med vuxna om deras livssituation och att det är något de vill ha mer av. Många vill inte uppsöka kurator eller annan samtalshjälp för de graderar inte att deras mående ligger på en så allvarlig nivå (medan vi som vuxna kanske ser och tänker något annat). Steget till professionell hjälp är för stort och många unga vill bara att vuxna lyssnar och ger dem tid. Det ligger också ett stigma över att visa sig svag och faktiskt söka hjälp. Man vill på intet sätt sticka ut eller vara ett problem.

8.5 Utmaningar för olika grupper av unga

Under projektet är det några grupperingar som sticker ut från de övriga grupperna bland unga. Därför tar vi särskilt upp deras erfarenheter och intryck kring att engagera sig i påverkans- och inflytande nedan. Dessa grupper upplever oftare att de har längre väg till att påverka och förändra sin vardag.

8.5.1 Unga med utländsk bakgrund

Flera av de utländska ungdomar som vi kommer i kontakt med ger uttryck för att de bor ganska trångt och med flera syskon. De kanske inte bor tillsammans med sina biologiska föräldrar eller i en familj med ensamstående förälder. Detta bidrar till att de får hjälpa till mycket i hemmet, och de upplever att de inte kan eller orkar vara engagerade i annat än den egna familjen. Det är betydligt vanligare att unga med utländsk bakgrund än etniska svenskar uttrycker detta. Det är också stor skillnad mellan killar och tjejer i denna grupp av unga, där tjejer oftast upplever att de förväntas hjälpa till i hemmet i större utsträckning.

Många av dessa unga blir också myndighetskontakter åt sina föräldrar, vilket kan skapa knepiga situationer. De kan vara tvungna att ta ett allt för stort ansvar för familjen i kontakt med till exempel sjukvården eller vara tolkar vid utvecklingssamtal i skolan.

Denna grupp unga pratar också mycket om förebilder som är utländskt födda samt representation bland personal i kommunen som inte är etniska svenskar. Det är deras uppfattning att det saknas eller finns få utländska förebilder och en större variation av etniciteter och funktionsvariationer är önskvärt i organisationen. Det tror dom skulle leda till att de snabbare skulle känna sig inkluderade och välkomna i samhället som helhet, samtidigt som större variation bland kommunens anställda tydligare skulle förmedla att det är en plats för alla.

8.5.2 Unga med funktionsvariationer

Vanligt återkommande tankar från unga med funktionsvariationer är att det är svårt att hitta information som är anpassad efter deras krav. Det känns krångligt och osäkert att ta sig till ett möte och man vet inte vad som förväntas av den deltagande ungdomen. Många i denna grupp unga saknar tydlighet och trygghet, för att skapa kontinuitet och engagemang i kommunala strukturer.

Som vi varit inne på tidigare i detta kapitel så känner denna grupp unga ett större behov av bildstöd och introduktionsmaterial för att ens våga ta sig till en ny miljö och mötesplats. Vad

förväntas av dem som unga och vad skall man göra? Vem möter upp och hur länge kommer vi träffas? De ger uttryck för att det är allt för många steg att ta innan de ens vågar visa sig på mötet och att det är viktigt med vilken ledare som håller i samtalen och vad det kommer leda till.

Här är också tankar och känslor som att vuxna inte lyssnar eller tar dem på allvar vanligare. Att de som unga med funktionsvariation inte har den förmåga som krävs för att kunna medverka i ett förvaltningsövergripande arbete.

8.5.3 Unga med HBTQI-identitet

Denna grupp unga beskriver ofta behovet av trygga mötesplatser och att det saknas frågeställningar och engagemang i samtal kring hur det är att vara ung och utanför den rådande normen. Trots att det på senare tid blivit mer fokus på dessa frågor saknar de förebilder och representation. De beskriver att det hade varit önskvärt att det fanns fler personer med olika bakgrund och erfarenheter som öppet vågade beröra frågorna kring att komma ut eller att växa upp i en hederskultur som HBTQI+ person.

Att nätverka med andra är genomgående något som önskas av alla unga i kommunen, men i synnerhet unga med HBTQI+ identitet. De ser ett stort behov av att komma i kontakt med andra i samma situation.

9 Det som gör arbetet med ungt inflytande bra

Under projektets gång har vi varit i kontakt med eller besökt andra verksamheter runt om i landet, vi har träffat flera ungdomar i kommunen på skolor, fritidsgårdar, bibliotek eller kreativa mötesplatser. Att platsen känns trygg och kreativ, samt att det är en plats för möten och samtal är viktigt. Att du utan krav kan träffa andra och fika, prata och göra saker, samtidigt som du samtalar och diskuterar är något som återkommer ofta. För att kunna verka för ökat inflytande bland unga vill du göra det i inspirerande lokaler, men flera saker pågående samtidigt säger många unga.

Genomgående i projektet är behovet och förståelsen för det personliga mötet. Flertalet gånger när vi är ute där målgrupp befinner sig, uppstår bra möten. Det har visat sig vara mer effektivt än att göra digitala eller analoga utskick och river flera barriärer.

9.1 Utformningen av fysiska miljöer

Genomgående tankar och idéer under projektet är ungas önskan om lokaler som känns inbjudande och inspirerande och som har flera funktioner. Att de ska fungera för alla oavsett individuella kroppsfunktioner och erbjuda variation utan att det för den skullen är synligt. Många unga ger också uttryck för att de vill se och känna att personal på dessa platser är välkomnande och bjuder in till nya möten i deras verksamhet. Och att det syns på platsen att de är välkomna - det kan vara genom flaggor, inbjudande inredning och pynt eller spännande möbler.

Tillgång till mindre rum och större ytor är också återkommande. Det behöver inte stå i konflikt. Vi tolkar det som att behovet av dessa olika typer av rum främjar samtalsklimatet och skapar möjligheter för olika typer av samtal och bidrar till att skapa trygghet. Enskilda

samtal är lika viktiga som samtal i större grupp och lokalerna behöver reflektera detta säger många unga.

Det finns många lokaler i kommunen som unga inte vet om de har tillgång till eller om de är välkomna. De känner osäkerhet inför att besöka vissa platser och det verkar bero mycket på hur själva byggnaden ser ut eller hur den är utformad och hur verksamhet i byggnaden presenteras. Platserna får också gärna ligga nära dem. Geografisk spridning av aktiviteter är viktigt.

Det efterfrågas tydligare markörer eller skyltning för att de skall våga sig in, särskilt om det gäller mer tillfälliga evenemang på en plats de vanligtvis inte besöker. Det efterfrågas också en tydligare kommunikation utåt, så de vet var de kan hitta eller själva arrangera olika typer av evenemang som föreläsning, gruppverksamhet eller annat.

9.2 Frågeställningar som rör unga

Många unga pendlar mellan vikten av ett bra utbud på aktiviteter och en inbjudande miljö som uppmanar dem eller tillåter dem att ta egna initiativ. De önskar mer eller mindre formella former för samtal och genomgående är antagligen tanken på att hitta inbjudande och kreativa mötesformer. Det är vår uppfattning att de vill hitta en balans mellan saker att göra eller testa, samtidigt som de diskuterar sakpolitiska frågor eller utmaningar. Platser med flera funktioner, där man kan umgås och exponeras för nya tankar och idéer är ständigt återkommande.

Det verkar också finnas ett stort behov av att hitta olika forum online för flera unga. Trygga rum med möjlighet att ställa frågor kring sex- och samlevnad, utanförskap och mobbning eller forum som diskuterar klimatpolitik eller värdegrundsfrågor. Tendenser online på olika sociala plattformar och hur de formar vår uppfattning kring trender, politik och vår syn på kroppen är återkommande frågor som berör.

Forum för att diskutera mental ohälsa och stress och press är nog det som sticker ut mest bland de frågeställningar som unga vill prata om. Men här blir det också tydligt vart unga väljer att hämta sin information och kunskap från. Det finns ett glapp mellan generationerna här i vad som anses vara bra källor och vart du får din kunskap från. Många av de kanaler och sociala plattformar som unga vänder sig till är dåligt förankrade i vuxenvärlden.

9.3 Det jag säger har betydelse

Under projektets gång har unggruppen Youth Vision bjudit in flertalet gäster till sina möten för att ta del av deras arbete med unga i kommunen och för att skapa ett personligt möte och kunskap kring hur det är att arbeta i en politiskt styrd verksamhet. Mötena har varit uppskattade av både gäster och deltagare. Vi har pratat om den lokala politikens uppbyggnad och struktur, hur beslutsprocesser går till och vikten av medborgarförslag och vem som kan göra dem. Inbjudna gäster har också pratat bygglovsprocesser, barnrätt eller kommunikatörens roll och hur vi kan använda oss av deras kunskap i att föra ut budskapet kring unga och inflytande.

Det är ungas såväl som den förvaltningsövergripande arbetsgruppens uppfattning att vi mer metodiskt måste implementera ungt inflytande och påverkansmöjligheter som ett förvaltningsövergripande arbetssätt i våra förvaltningar. Det kan hjälpa oss att förhindra eller minska de negativa effekter som allmänheten kan få av en illa genomförd och ett dåligt

förankrat ungt perspektiv och i stället stärka tillit och förtroende samt skapa realistiska förväntningar i det fortsatta arbetet.

”Vi är en del av Vänersborgs kommun och vi vill tillsammans med andra unga forma vår framtid och våra möjligheter. Vi vill skapa ett levande och hållbart sätt att förmedla unga tankar. Att skapa kreativa förutsättningar för unga att växa och frodas. Tillsammans vill vi arbeta för att visa att Vänersborgs kommun är en attraktiv och viktig plats för unga.”
- ur Youth Visions ledord

Tydligt är i alla fall att unga önskar personal eller ansvariga politiker som är engagerade och tillgängliga i sitt uppdrag och som har fokus på ungt inflytande. Att det finns en tydlig organisering och att kontinuitet samt stabilitet efterfrågas. Det tror många vi möter skapar förutsättningarna för att unga ska känna att det är på allvar och att det jag säger har betydelse.

Många unga ger också uttryck för att de har ett stort omvärldsintresse och är nyfikna på hur andra länder arbetar med frågor kring ung demokrati och inflytande. Många ger uttryck för att erfarenheter och lärdomar de själv fått på resor med skola, fritidsgårdar, tillsammans med sin förening eller annat är lärorika och viktiga. De ungdomar som engagerat sig i Erasmus+ projektet YAPP (Youth Active Participation Plattform) som är ett initierat projekt av Kultur och fritidsförvaltningen (fritidsgårdarna och Timjan), i samarbete med kommunstyrelseförvaltningen, får inte bara kunskap om ett annat europeiskt land och deras arbete, utan får genom detta utbytesprogram också bättre syn på det egna arbetet, genom de italienska ungdomarnas ögon. Ett peer-to-peer projekt som hjälper oss att sätta fokus på unga i världen, samtidigt som det bidrar till att arbeta fram en lokal strategi.

10 Lärdomar om arbete med ungt inflytande och påverkansarbete

Det har blivit ett större fokus på frågor kring ungt inflytande och förvaltningar inom kommunen genomför eget riktat arbete mot särskilda områden och med en liknande agenda. Parallella spår har uppstått och det kräver att vi är tydliga mot målgrupp. I framtiden kräver detta att vi ser över strukturen och organiseringen av vårt förvaltningsövergripande uppdrag. Att vi sammanför de operativa element och aktörer med fokus på ungt inflytande och demokratifrågor till samma gruppering.

Personer som har mandat eller tydligt uppdrag i sin tjänst med fokus på inflytande och hållbarhet. Detta ser vi skulle öka synergieffekterna och samtidigt skapa förutsättningar för att dra lärdom av varandras arbete i de olika förvaltningarna, skapa samarbetstillfällen och skapa tillfällen för att växla upp och förtydliga eller förmera varje enskild insats och skapa en bättre kommunikation mellan de olika aktörerna inom våra förvaltningar. Vi ser fördelar med att en sådan arbetsgrupp är knuten till kommunstyrelseförvaltningen.

Ett annat alternativ skulle vara att Samverkan Vänersborg (eller rådet för hälsa och social hållbarhet), med sin sammansättning av chefer och politiker, blir en mer aktiv part i det praktiska arbetet och en delegerande arbetsgrupp med reellt beslutsmandat och möjlighet till att fördela resurser. Idag bär grupperingen endast en funktion av rapporteringar kring redan planerat eller utfört arbete och stort tryck ligger på projektledaren.

Det är arbetsgruppens inställning att vi står inför utmaningar med att kunna erbjuda ett ungdomsråd likt det Härryda eller Göteborg erbjuder sina unga. Enligt våra erfarenheter och

inblick i dessa verksamheter krävs en större organisering med tydligare ansvarsfördelning samt tydligare budgetramar. Vänersborg har tidigare haft ett ungdomsråd, men det är vår uppfattning att detta arbete rann ut i sanden på grund av bristande möjlighet och resurser gällande tjänstepersoners avsatta tid i tjänst, samt förutsättningar i budget.

Vi har därför tittat på Linköpings verksamhet med unga ombud (ambassadörer) och deras uppdrag för kommunen. Detta tror vi är en framkomlig väg och en tydligare struktur som skulle hjälpa oss att samla in kunskaper och erfarenheter från målgrupp, med stöd från utvecklingsledare som har god kontakt med de olika förvaltningarna och som sitter med och lyssnar in de samtal som förs i ledningsgrupp, barnrättsteam eller BRÅ.

Det är också arbetsgruppens erfarenhet att det tar tid att bygga förtroende. Ett arbete som vi precis har inlett och som vi upplever behöver förtydligas för målgrupp. En tydlig skrivelse behöver formuleras där det stipuleras vilken typ av roll de unga kommer få i framtiden och vilka ambitioner vi som kommun har. Flertalet kommuner har unga som referens i deras processer. Det finns goda exempel på kommuner som har en utvald grupp unga som rådgörande. En sådan skulle kunna vara kommunens offentliga miljöer och byggprocesser. Projektet "Våra rum" i Brålanda kan ses som ett exempel på hur unga är med och formar sitt närområde.

Enkätundersökningar riktade mot unga är flera, men det är arbetsgruppens åsikt att vi behöver en mer övergripande undersökning likt LUPP, som sträcker sig utöver och mellan olika institutioner i kommunen. Vi upplever att det till dags dato är vattentäta skott mellan skola och fritid. Det betyder inte att det inte finns samarbete mellan dessa, men att det kunde blivit bättre. Avd. Hållbar utveckling har just nu i uppdrag att se över vilka enkäter och undersökningar som utförs varje år. Initialt i detta arbete kan vi konstatera att det genomförs ett flertal och vi tittar på hur vi kan effektivisera och förmera dessa resultat och data som vi får varje år.

Det finns en stark vilja att lyssna in unga i kommunen. Samtalen och mötena har varit många och det finns ett flertal undersökningar som gjorts i kommunen sedan tidigare. Trots detta så finns det inget ärendebeslut där innehållet eller fokus för uppdraget beskrivs. Det är först i utannonseringen av projektledartjänsten som innehållet beskrivs, fast i väldigt breda termer. Det har gjort att projektledare och arbetsgrupp själva fått avgöra vad som har störst vikt i de samtal som förts inom och utom kommunen och hur dessa kan appliceras på ett framtida arbete för unga i Vänersborgs kommun.

Det är arbetsgruppens uppfattning att vi behöver minst en utvecklingsledare eller koordinator på 100% anställning. Med de önsningar och krav som ställs på projektledare och arbetsgrupp idag finns det flera utmaningar. För att arbetet skall kunna utvecklas, ha en aktuell och god förmåga för anpassning krävs flexibilitet och engagemang. Svårt att balansera detta mångfasetterade uppdrag och den utvecklingspotential som uppdraget innebär på en 50% tjänst.

Frågeställningarna kring att åter starta upp ett ungdomsråd i Vänersborg har ständigt varit närvarande. Vi tror också att detta är på grund av att det tydligast illustrerar tanken kring hur ett demokratiskt, strukturerat arbete går till. Det är vår uppfattning att vi inte har de resurser som krävs för detta i dagsläget. Vi behöver i så fall en tydligare organisering kring detta råd och tydligare ekonomiska förutsättningar för att kunna förvalta detta.

Det kan vara att vi åker ut och hämtar alla deltagare med minibuss, bjuder dem på fika eller mat, samt kör deltagarna hem igen efter varje avslutat möte. Denna service gör så att de kan säkra sin geografiska spridning i kommunen och att de får ett brett underlag som representerar unga från alla delar. Detta tilltag är också väldigt tidskrävande samt kräver ekonomiska förutsättningar.

Vi tror därför på ett ambassadörskap likt det i Linköping med anställning av unga på 18 månader. Det är något som vi tror skulle passa bra för Vänersborgs kommun. Att de unga inte anställs samtidigt skapar en möjlig växelverkan, och minskar risken för kunskapsstapp och längre uppstartssträckor, då de inte börjar och slutar samtidigt. Det ger också de unga möjligheten att i högre grad själva upptäcka och belysa kommunala strukturer som tjänstepersoner är en del av och i viss mån kanske upprätthåller.

Detta skulle också leda till att utvecklingsledaren eller koordinatören (deras handledare) har större möjlighet till att strukturera upp och utforma det förvaltningsövergripande underlag som ligger till grund för kommunen. Vi ser också en tillgång och nytta med att dessa personer fungerar som en bro över till skolornas elevråd och blir en viktig extern del i deras arbete. Det ger ombuden en god inblick i vad som diskuteras runt om i kommunen, samt en bra personlig mötesplats där eleverna känner sig trygga. Vi ser så att ambassadörskapet får en viktig geografisk spridning och skapar goda förutsättningar för en bred insyn i olika unga grupperingar i kommunen.

I Lunds kommun har man valt att göra på ett liknande sätt med sina två anställda, som ansvarar för de träffar som sker med ungdomsråd, elevråd och inflytandecafé. Det ger dem en god inblick i vad som sker i de olika grupperingarna och kan snabbt agera på trender eller utmaningar som kommunen står inför. En viktig tanke med deras inflytandecafé är att kreativitet eller experiment där man testat olika kreativa uttryck kan bidra till att personen utvecklas, tar plats och hittar det som passar just en själv. Här finns inga givna svar eller krav på verbala förmågor utan det mer omedvetna får ta plats tillsammans med flera olika sinnen.

Förtroende tar tid att bygga. Och det är resurskrävande. Utifrån en barnkonsekvensanalys ser vi ett enormt stort behov av att skapa forum där unga kan uttrycka sig och verka utan att behöva lägga band på sina tankar och idéer. Forum med respekt för att vi är olika, forum där du blir lyssnad på, forum som skapar plats för flera individer vare sig det gäller funktionsvariationer, sexualitet, etnicitet eller ekonomisk bakgrund. Genom att ge processen en form av uppvärmningstid, när vi lär känna varandra och skapar sammanhållning, skapar vi förutsättningar för att unga kan vara verksamma på flera nivåer (se Handbok för barns delaktighet och inflytande, författare - Cecilia Åhl, Jonas Karlsson, Shanti Ingeström, 2020).

Enligt Unicefs handbok finns det tydliga belägg för att detta leder till bland annat ökad kunskap i alla led, ökad effektivitet med kortare väg till bra beslut, ett ökat engagemang och motivation ibland annat skolan, en positiv känsla av egenmakt hos barn som får vara med i beslut och fostran i hur demokrati fungerar och vilka fördelar det för med sig.

Vi är övertygade om att detta spiller över på andra faktorer i vårt samhälle och skapar förutsättningar för framtidens innevånare. Det skapar unga som tar ansvar och egna beslut. Det skapar unga som bryr sig om och vårdar sin omgivning. På samma sätt som det finns forskning om att kriser och kristider skapar ett känsligare och mer hänsynstagande ”VI”

(Mikael Dahlen, professor i ekonomi vid Handelshögskolan i Stockholm) skapar vi så goda innevånare i Vänersborgs kommun. I barnkonventionen artikel 12 står det tydligt att ”Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.”

För att vi som kommun också skall få en förvaltningsövergripande och bredare eller djupare insyn i trender och tendenser i hur unga mår, tänker och tycker om sin samtid, ser vi LUPP-undersökningen som ett bra verktyg. I dagsläget genomförs flera riktade undersökningar med och för unga i Vänersborg. Arbetsgruppens uppfattning är att den undersökning som LUPP innebär, skulle ge oss ett verktyg som lättare kan mätas och appliceras i våra olika förvaltningar. Det skulle skapa förutsättningar för att få mätbara resultat som blir betydelsefulla data i varje förvaltning, samt skapa förutsättningar och möjlighet för samarbeten och synergier.

Senast kommunen genomförde LUPP-enkäten fanns det motsättningar mellan olika förvaltningar och vem som tog ansvar för den inkomna data. Det resulterade i att ingen analys eller sammanställning gjordes och att beslutet att inte genomföra fler LUPP-enkäter togs. Det tror vi är synd, då flertalet enheter som arbetar med unga utanför skolan, gett uttryck för att det saknas underlag på mående, kartläggning av vad unga tänker om verksamheter eller aktiviteter. I dagsläget genomförs ett antal enkäter, men vad vi efterfrågar är en enkät som inte skapar så många parallella spår eller tolkningsmöjligheter, utan som kan fungera för olika förvaltningar eller enheter i kommunen. En enkät som sammanställs, analyseras och rapporteras till alla förvaltningar och kommunalråd eller nämnder.

Med utgångspunkt i artikel 12 i Barnkonventionen har vi ställt oss frågan:

1. Vilka förändringar behöver vi göra för att bättre säkerställa lika möjligheter för att unga att engagera sig och öka deras känsla av inflytande och påverkansmöjligheter – på kort och lång sikt?
2. Hur skapar vi mötesplatser som kan svara upp mot unga utifrån deras upplevelser kring inflytande och påverkansarbete i kommunen?

Med utgångspunkt i Delaktighetstrappan har vi ställt oss frågan:

1. Vilka förändringar behöver vi göra för att säkerställa ungas möjlighet till påverkan och inflytande över kommunala strukturer – på kort och lång sikt?
2. Hur skapar vi en struktur som blir transparent och inkluderande för unga utifrån deras möjligheter till engagemang och tid?

Samtliga medlemmar i arbetsgruppen har kontinuerligt under projektet haft kontakt och samtal med målgrupp. Vi har frekvent haft möjlighet till att diskutera och reflektera i arbetet i arbetsgruppen, där vi lyft utmaningar, tendenser bland unga eller arrangemang eller aktiviteter som är aktuella. Ungdomsgruppen Youth Vision har varit med i detta arbete, och de är i högsta grad involverade i denna rapport. Detta avslutande kapitel bygger på våra gemensamma upplevelser av att arbeta med barn- och ungdomsinflytande i Vänersborgs kommun.

10.1 Förtjänster med projektet

Projektet har sedan start haft något av en organisk struktur, det vill säga att vi försökt hålla oss öppna för nya infallsvinklar och medlemmar i arbetsgruppen under projektets gång. Detta har varit en stor förtjänst och inte tvingat tjänstepersoner att välja bort projektet på grund av hög arbetsbelastning och kraven på att förvalta sina respektive grunduppdrag. I mån av tid och beroende på intensitet och arbetsuppgifter så har arbetet erbjudit stor variation.

En av de stora fördelarna i arbetet har varit att vi haft nära kontakt med målgruppen 13-25 år och haft flera olika infallsvinklar i hur unga i vår kommun upplever sin vardag.

Underlaget ni har framför er ger oss förutsättningar för att fortsätta problematisera och utveckla ungas inflytande i vår kommun. Det är inte en rapport med definitiva lösningar eller sanningar, utan ett underlag för fortsatt dialog med unga i kommunen. Underlaget är tänkt att skapa nyfikenhet och motivationen för att möta unga i deras vardag, inte ett facit på vad som skall göras.

Vi ser stora fördelar med att representanter från alla förvaltningar finns med i framtiden. Vi är många som har en del av pusselbiten och vi behöver bli bättre på att lägga det pusslet tillsammans. Arbetsgruppen har en god förståelse för de olika verksamheterna som möter unga, men vi behöver utveckla detta vidare. Vi behöver alla synas mer på skolor, samlingsplatser, fritidsgårdar eller i föreningar för att bättre förstå, utforma, få kontakt med, lära eller delge information riktad till unga i kommunen idag. Vi behöver också förstå att barnen är här och nu, medan vi är vuxna en betydligt längre del av vårt liv.

10.2 Ett förvaltningsövergripande perspektiv

Arbetsgruppen har kontinuerligt träffats och upprättade tidigt en kommunikationsplan tillsammans med kommunens kommunikatörer. Projektet kommunicerades inåt organisationen, såväl som ut mot alla invånare i Vänersborg med särskilt fokus på unga i två olika inledande etapper. Vi har kontinuerligt synts på arrangemang och aktiviteter i kommunen där unga har rört sig, vi har kontinuerligt varit på skolor fritidsgårdar och kulturmötesplatser. Vi har regelbundet berättat om projektet i olika forum och flitigt publicerat aktiviteter i sociala media eller på kommunens hemsida och infartstavlor till centralorten.

Avstämningsmöten har hållits regelbundet och planerade aktiviteter har diskuterats i arbetsgruppen. Vi gjorde uppskattade studiebesök i Linköping och Lund, som gett oss god insikt i hur vi kan jobba med unga. Vi har haft kontakt med mindre kommuner som Tomelilla eller deltagit i seminarium och nätverksträffar runt om i landet eller i regionala sammanhang.

Rollerna i arbetsgruppen har sett lite olika ut, men alla har på olika vis bidragit med tidigare erfarenheter i arbetet med unga eller kring hjälpmedel och serviceinriktade insatser mot målgrupp. Mycket av arbetsbelastningen har legat på projektledare samt kommunikatör och det är arbetsgruppens uppfattning att det behövs tydligare struktur kring tilldelat mandat och beslutsfattande från respektive förvaltning, för de representanter som sitter i arbetsgruppen. I tillägg har det även varit flera parallella processer riktade mot barn och unga under 2023.

Dessa hade kunnat genomföras med ett större förvaltningsövergripande perspektiv och tjänat på en gemensam koordinatör eller utvecklingsledare med fokus på unga.

Det är arbetsgruppens uppfattning att det finns bra incitament för att fortsätta satsningen på ungt inflytande i kommunen och att vi förslagsvis tillsammans med SKR kan använda oss mer strategiskt av deras verktyg delaktighetstrappan. Det är samtidigt arbetsgruppens uppfattning att vi behöver stärka våra nämnder och förvaltningar och arbeta tillsammans med andra lokala aktörer, kring vår kommunallag, barnrättskonventionen och Sveriges rikes lagar gällande barn och unga. Det är vår uppfattning att vi ofta stöter på tankar och idéer om att det är valbart huruvida vi riktar oss mot barn och unga eller att man måste prioritera annat.

En skraddarsydd LUPP-enkät skulle gagna en förvaltningsövergripande insats mot unga och bygga en gemensam bank av information och fortsatt arbete, som effektiviserar och förenklar insatser riktade mot målgrupp. Idag upplevs denna kunskap som ojämnt fördelad mellan de olika förvaltningarna och de har olika syn på vad som behöver göras i form av insatser och åtgärder.

Den förvaltningsövergripande arbetsgruppens uppfattning är att vi behöver se över frågeställningen om att nystarta ett ungdomsråd och fokusera på förutsättningarna för att manövrera ett sådant uppdrag och att det finns en god förankring i alla förvaltningar med ett tydligt politiskt uppdrag kopplat till en koordinator eller utvecklingsledare med ungt inflytande som fokus. Det är vår uppfattning att den processen kan göras mer attraktiv för unga att engagera sig i.

10.3 Förbättringsområden och utmaningar

Enligt arbetsgruppen, chefer och verksamheter är det ett resurskrävande arbete som kräver kontinuitet och ibland har det varit svårt att hitta en bra balans mellan verksamheternas grunduppdrag och personalens engagemang i projektet. Mycket tid har gått till samordning, planering och utförande av träffar för arbetsgrupp och ungdomsgrupp, aktiviteter och studiebesök eller sammanställning av samlat material. Detta hänger också samman med att involverade tjänstepersoners tid är relativt begränsad.

Kanske tack vare att arbetsgruppen haft en förlåtande och organisk struktur så har vi haft få avhopp. Det har i stället möjliggjort att deltagande personal och chefer har förstått att det är i sin ordning om man inte kan medverka på något eller några av våra avstämningsmöten eller aktiviteter, utan att vi delat upp eller i mån av tid tagit oss an dem.

Detta har gjort att vi är en relativt samstämd arbets- och ungdomsgrupp (Youth Vision).

10.4 Parallella processer

Under det treåriga projektet för barn- och ungdomsinflytande i kommunen fick vi reda på att Kultur- och fritidsförvaltningen samt Miljö- och byggnadsförvaltningen planerade att genomföra dialoger och ny detaljplan för Sportcentrum och Torpa, som riktade sig till samma åldersgrupp, med likande utmaningar och frågeställningar. Eftersom vi fick kännedom om varandras processer lyckades vi stämma av med varandra och ha täta kontakter mellan de olika förvaltningarna. Detta var mycket tack vare inställningen hos de tjänstepersoner som ledde arbetet i de olika förvaltningarna och inte ett förvaltningsövergripande grepp som man kanske hade kunnat önska.

Det är resurseffektivt när vi kan använda oss av varandras kompetenser och samarbeta i den här typen av frågor och projekt. Ett medskick till kommunorganisationen som helhet är möjligtvis att vi behöver bli bättre på att skapa eller använda befintliga kommunikationsytor för att delge varandra vilka planer och förehavanden vi står inför. Hade vi haft mer framförhållning hade vi hittat synergieffekter och haft fler möjligheter att utarbeta och identifiera gemensamt material som varit alla till gagn.

Det kom också till arbetsgruppens kännedom att föreningen SGN (Support Group Network) planerade ett projekt med liknande upplägg som vi redan genomförde. Vi hade inledande samtal med dem, men beslutade att inte gå vidare då vi redan etablerat god kontakt med målgrupp och våra projekt inte tidsmässigt låg i samma fas. Den kontakten kan komma att återupptas i framtiden.

Som nämnts tidigare i denna rapport så genomför vi regelbundet olika dialoger och enkäter riktade till unga. Under våren har de varit många och det finns anledning att se över hur vi strukturerar dessa i framtiden och samlar in ett material som kan vara fler till gagn. Enkäter och dialoger kan ha olika infallsvinkel, men det är viktigt att vi inte tröttar ut målgrupp med ett för stort antal undersökningar. Det finns skäl till att se över detta och organisationen som helhet bör ha en tydligare kommunikation både internt och externt, så att vi inte riskerar missförstånd eller dubbelarbete.

10.5 Utmaningar och frågor

Något som har varit väldigt framträdande under projektet är att många unga anser att det finns för få mötesplatser eller lokaler i kommunen som riktar sig till dem. Platser där det goda samtalet finns och man kan exponeras för nya möten eller saker att göra. Att lokaler som riktar sig till alla kommunens invånare inte känns välkomnande eller att man som ung känner sig osäker eller tveksam på om det är en plats för dem. Många vill ha möten med vuxna som bygger på relation och tid, något de upplever att vuxenvärlden inte kan erbjuda. De vill bygga relationer baserat på ömsesidig respekt och pratar gärna om måsten och krav som de upplever som unga. Frågor om psykisk ohälsa och relationer är viktiga och intressanta, likväl som oroligheter runt om i världen och klimatpåverkan.

Att ta sig runt i kommunen är också en stor utmaning för många unga. Deras ekonomiska förutsättningar begränsade. Det blir tydligt att kollektivtrafiken har en negativ inverkan på ungas möjligheter till att engagera sig i kommunens arbete med barn- och ungdomsinflytande. Det begränsar arbetet för att skapa en god geografisk spridning på engagemanget hos unga runt om i kommunen och riskerar att minska betydelsen och förankringen i delar av kommunen.

11 Sammanfattning och rekommendationer

11.1 Sammanfattande analys

Många barn ges inte möjligheten att påverka förutsättningar och beslut som rör dem. Det finns olika anledningar till att det är så. Det kan handla om synen på barn, till exempel tankar om

att den som är vuxen vet bäst, eller att det är svårt och tidskrävande att inkludera barn. Det kan också handla om osäkerhet kring hur svåra saker ska lyftas med barn.

Det allra viktigaste med att skapa inflytande är att det finns tid och kontinuitet, samt vuxna som lyssnar, enligt de unga vi kommit i kontakt med. Att lära sig arrangörskap och gärna med ett viktigt och aktuellt innehåll. Att leta efter redan fungerande trygga arenor för att tillsammans skapa något nytt.

Det är inte bara barnkonventionen som slår fast barnets rätt till inflytande. Flera lagar, bland annat kommunallagen, skollagen och socialtjänstlagen, tydliggör detta liksom olika EU-fördrag och artiklar. När barn och unga får vara delaktiga på ett meningsfullt sätt och får reellt inflytande ger det positiva effekter för barnet/ ungdomen, för medverkande vuxna, organisationen och för samhället i stort.

Unga har kunskap och erfarenhet som vuxna saknar. Ungdomar är expert på sitt liv och för att få veta hur det ser på sin situation och vilka åsikter ungdomen har, måste det tillfrågas. Oavsett vilken relation en vuxen har till en ungdom, kan de inte föra ungdomens talan utan att viktiga aspekter som bara barnet har kunskap om riskerar att förloras.

Många gånger verkar de unga vilja nå hit genom olika typer av kulturella uttryck och aktiviteter, där man blandar nöjen med opinion. Det kan vara traditionella klädesplagg och dans, blandat med mat från olika kulturer för att belysa minoritetsbefolkningar i samhället. Träna på sina sociala färdigheter genom att träffa nya människor och samtidigt lära sig hur man bäst lägger fram sina argument i sakfrågor eller pågående samtal. Att skriva för kommunens ungsida eller att delta i utbytesprogram med andra unga i världen. Det finns många tankar och uppslag om hur man kan tänka sig att jobba för ungt inflytande i kommunen, och det traditionella mötet är inte alltid något man förordar.

Många unga önskar sig en plats som känns mer inbjudande och öppen, där spontana möten kan äga rum. Utformning och tillgänglighet känns ibland som exkluderande och begränsande. Vi behöver närma oss de sju principerna för universell design som bland annat är likvärdig användning, låg fysisk ansträngning eller tolerans för misstag.

Var man bor i kommunen påverkar också tydligt ungas engagemang. Det är en återkommande frustration över att de känner sig begränsade av att skolkortet, som många högstadiel elever har, som slutar gälla klockan 19.00 på vardagar och att det utgör ett problem för deras engagemang i aktiviteter. Unga i våra ytterområden vittnar också om att de är mer eller mindre beroende av att vuxna eller föräldrar som har tillgång till bil och kan köra dem till och ifrån aktiviteter. På det regionala ungdomsmötet i Göteborg den 21 oktober blev det tydligt att skolkort/ busskort och kollektivtrafik är en högt prioriterad fråga med regionalt perspektiv.

När Youth Vision planerat eller diskuterat aktiviteter har det alltid varit viktigt att alla aktiviteter skall vara kostnadsfria (eller åtminstone billiga). Flera av de utländska ungdomar som vi kommer i kontakt med ger uttryck för att de bor ganska trångt och med flera syskon. De får hjälpa till mycket i hemmet, och de upplever att de inte kan eller orkar vara engagerade i annat än den egna familjen. Det är betydligt vanligare att unga med utländsk bakgrund än etniska svenskar uttrycker detta. Det är också stor skillnad mellan killar och tjejer i denna grupp, där tjejer oftast upplever att de förväntas hjälpa till i hemmet i större utsträckning. Deras erfarenheter kring ekonomi kan kopplas till våra uppgifter gällande andelen barn som

lever i varaktigt låg ekonomisk standard i Vänersborgs hushåll. Under 2020 gällde det 17,8 procent av barnen. Andelen barn som gör det har ökat i Sverige de senaste åren .

Det är ungas uppfattning i kommunen att det saknas eller finns få utrikes födda förebilder. Önskvärt är även en större variation av etnicitet och personal med funktionsvariationer i organisationen. Det tror dom skulle leda till att de snabbare skulle känna sig inkluderade och välkomna i samhället som helhet, samtidigt som större variation bland kommunens anställda tydligare skulle förmedla att det är en plats för alla. Här tror vi att öppna och transparenta aktörer utanför den egna organisationen kan vara till god hjälp och som har samma målgrupp i fokus.

Vi har varit i kontakt med eller besökt andra verksamheter runt om i landet, vi har träffat flera ungdomar i kommunen på skolor, fritidsgårdar, bibliotek eller kreativa mötesplatser. Att platsen känns trygg och kreativ, samt att det är en plats för möten och samtal är viktigt. Det verkar samtidigt finnas ett stort behov av att hitta olika forum online för fler unga. Trygga rum med möjlighet att ställa frågor kring sex- och samlevnad, utanförskap och mobbning eller forum som diskuterar klimatpolitiska eller värdegrundsfrågor. Tendenser online på olika sociala plattformar och hur de formar vår uppfattning kring trender, politik och vår syn på kroppen är återkommande frågor som berör. I dagsläget kan vi mest hänvisa dem vidare till andra aktörer eller forum, men unga verkar vilja ha ett forum som är öppet för personliga, likväl som digitala möten och det får oss att fundera över hur tillgängliga de verksamheter vi bedriver egentligen är och om de mer är utformade efter vuxenvärldens behov.

Många unga gett uttryck för stor stress och press i skola och att läxor och prov tar upp mycket av deras tid. Många av dem engagerar sig också i föreningslivet, och de vittnar om kravet på att leverera resultat även där eller i andra sociala sammanhang. Mental ohälsa är ofta något som unga återkommer till och vikten av kravlösa platser med personal som inte pressar och stressar.

Många vill inte uppsöka kurator eller annan samtalshjälp för de graderar inte att deras mående ligger på en så allvarlig nivå (medan vi som vuxna kanske ser och tänker något annat). Steget till professionell hjälp är för stort och många unga vill bara att vuxna lyssnar och ger dem tid.

11.2 Några rekommendationer gällande ungt inflytande

Viktiga utgångspunkter i vårt arbete med barn- och ungdomsinflytande har varit barnkonventionen och SKRs delaktighetstrappa. Arbetsgruppen har under arbetets gång stött på eller fått känslan av att det är ”frivilligt” att fokusera på barn- och ungas inflytande i beslutsprocesser. Det är en av de största missuppfattningarna som vi misstänker flera kommuner i landet brottas med.

Hur ska vi tillförsäkra det barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som berör barnet, varvid barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad? Hur skapar vi en struktur som blir transparent och inkluderande för unga utifrån deras möjligheter till engagemang och tid? Det är komplexa och svåra frågor att svara på men trots det har vi i arbetet fått en bra inblick i vad det är som kan bli en positiv och framgångsrikt sätt att ta sig an dessa utmaningar.

Genomgående i de samtal med unga som genomförts är bra personal och trygga vuxna som leder processen tillsammans med unga, lugna och trygga miljöer eller platser, men som ändå är fyllda med valfria aktiviteter och tidsmässigt relevanta problemlösningar. Men det som i särklass sticker ut är tid, tid för det goda samtalet, med vuxna som är intresserade och som har kunskap.

11.3 På längre sikt

- Vänersborgs kommun behöver stärka det förvaltningsövergripande arbetet och våga bryta de stuprör som ibland upplevs mellan förvaltningar och verksamheter. Vi behöver utöka utbytet av information och erfarenheter och se vinsterna med detta. I dagsläget genomför kommunen flera bra projekt, men för att öka kunskapen och synergieffekterna förvaltningar mellan, samt möjligheten att växla upp/ hänga på, i redan planerade projekt för unga behövs en koordinator eller utvecklingsledare med särskilt fokus på unga. Vi upplever att unga i kommunen har stora skillnader i förutsättningar för att känna att de kan vara med och bidra till morgondagens samhälle och framtid. Vi behöver jämna ut dessa hinder så att förutsättningarna blir mer lika. Om vi prestigelöst och transparent tar oss an detta arbete och delar med oss av våra erfarenheter så tror vi att det leder till ett förändringsarbete med ett långsiktigt kvalitetsarbete inom kommunen eftersom det innefattar planeringsprocesser, genomförande, uppföljning och analys.
- Vidareutveckla arbetet med att hämta in ungas perspektiv utifrån regelbundna träffar med ungdomsgruppering som Youth Vision samt elevråd, inflytandecafé, som ombud eller ambassadörer för hela eller delar av kommunens förvaltningar, samt invånardialoger och enkätundersökningar.
- Utveckla användningen av verktyg för målgruppsanalyser, barnkonsekvensanalyser med mera för att undersöka hur förändringar och omprioriteringar i budgetförutsättningar påverkar olika grupper av unga i kommunen.
- Arbeta mer strategiskt med externa parter för att bidra till att minska de ojämlika förutsättningar som barn och unga upplever.

11.4 På kortare sikt

- Genomföra aktiviteter som öppna samtalsforum med fokus på unga eller världskulturdagar med fokus på traditionella kläder och mat på skolloven, samt göra fler tillfälliga arrangemang eller pop-up verksamheter med god förankring bland unga och med en geografisk spridning.
- Skapa ett mer varierat utbud och innehåll som speglar vår sammansättning av befolkning bättre och möjliggöra dialog utan språk (till exempel inflytandecafé).
- Öppna mötesplatser för tjejer, personer som identifierar sig som HBTQI+ och anpassad skolgång eller daglig verksamhet. Ett öppet forum med samtal om till exempel sex- och samlevnad, ursprung, ekonomiska förutsättningar eller klimatpåverkan.
- Förstärka kommunikationen utifrån ett tillgänglighetsperspektiv, digital information, utformning av lokaler. Vi behöver samordna kommunikation med externa aktörer, som skolor och föreningsliv till de grupper vi har svårare att nå eller som har svårare att tillgodogöra sig skriftlig information. Önskvärt vore att kommunen hade ett förvaltningsgemensamt perspektiv i sin kommunikation.